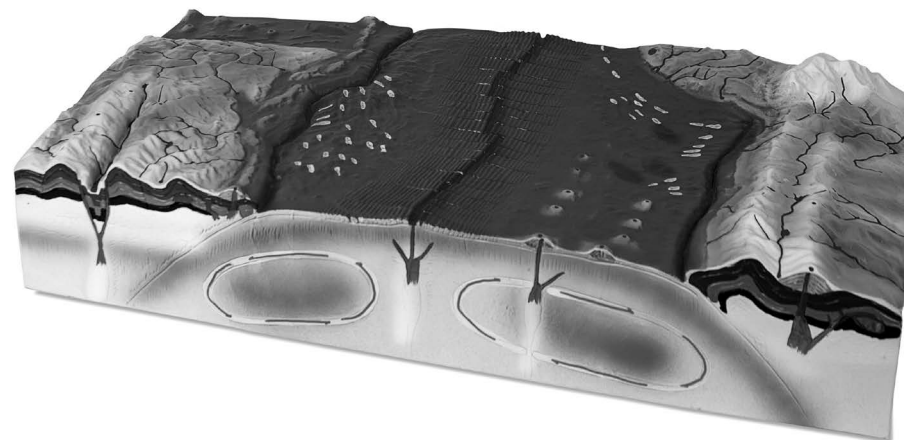

Model płyty tektonicznych QH 0054

Model przedstawia płyty tektoniczne i wulkany oraz ukształtowanie terenu w przekroju.

- wykonany z trwałego kolorowego plastiku.
- wym. 30 x 58 x 13 cm
- wiek: 6+

Płyty litosfery

Litosfera jest to zewnętrzna pozornie jednolita powłoka Ziemi. Podzielona jest na fragmenty zwane tektonicznymi płytami litosfery, w których skład wchodzi tzw. platformy. W ich obrębie znajdują tarcze, powstałe w wyniku zderzenia pokrywy osadowej i odstąpienia krystalicznego trzonu. Do platform kontynentalnych "doczepione" są łańcuchy górskie utworzone na skutek ruchów orogenicznych.

SI IN QH 0054 07/18

nowa szkoła
ul. POW 25, 90-248 Łódź,
www.nowaszkoła.com
tel. (42) 630 17 28,
(42) 630 04 88, fax: (42) 632 73 28

OSTRZEŻENIA!

1. Zabawka przeznaczona jest dla dzieci powyżej 8 lat.
2. Do użytku pod bezpośrednim nadzorem osoby dorosłej.
3. Należy zachować opakowanie lub/i instrukcję. Zawierają one ważne informacje mogące być przydatne w przyszłości.
4. **Użytkowanie niezgodne z zaleceniami zwalnia producenta od odpowiedzialności za ewentualne szkody.**

Podział Ziemi na płyty tektoniczne

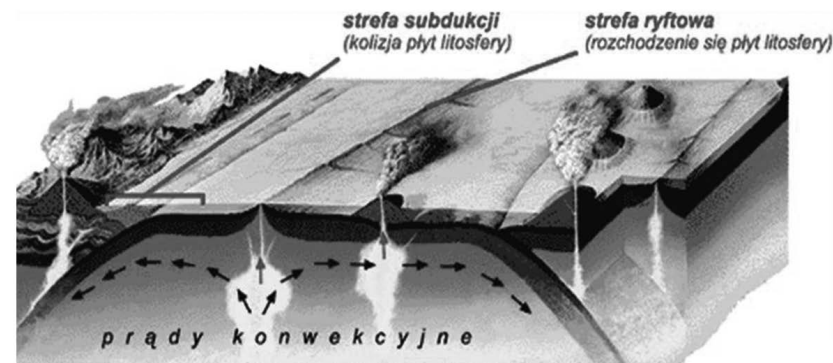

Płyty tektoniczne

Poziome zmiany położenia kontynentów względem siebie oraz względem biegunów określa się jako dryf kontynentów. Płyty tektoniczne powoli przemieszczają się po płynnych warstwach górnego płaszczu Ziemi. Ruch ten spowodowany jest prądami konwekcyjnymi, które pojawiają we wnętrzu Ziemi. Na stykach płyt tworzą się strefy subdukcji i strefy ryftowe, którym zawsze towarzyszą zjawiska wulkaniczne i trzęsienia ziemi.

Strefa ryftowa - miejsce, w którym płyty rozchodzą się i najczęściej powstaje ona na dnie oceanu, ponieważ w tym miejscu litosfera jest cieńsza i łatwiej ulega rozrywaniu. Na lądach występują rzadziej. Jednym z nielicznych przykładów może być Wielki Rów Afrykański. Z płaszczu Ziemi poprzez ryfty wydobywa się lava, z której powstają nowe, młodsze skały. W ten sposób pod postacią grzbietów oceanicznych powstają strefy rozrostu dna morskiego. Rozchodzenie się płyt skutkuje oddalaniem się od siebie lądów oraz powiększaniem oceanów.

Między przemieszczającymi się płytami często dochodzi do kolizji, w wyniku których jedna płyta, zazwyczaj ta cieńsza (oceaniczna),

zagłębia się pod grubszą (kontynentalną) ulegając upłynnieniu w płaszczu Ziemi. Miejsce to nazywa się strefą subdukcji. W efekcie zderzeń płyt na dnie oceanu powstają rowy oceaniczne, czyli najgłębsze miejsca na Ziemi (np. Rów Mariański, 11022 m p.p.m.), a także wyspy związane z intensywną działalnością wulkaniczną. Efektem zderzania się płyt lądowych są także góry fałdowe. Powstają one na skutek zgniatania i wypychania (ku górze oraz w głąb Ziemi) materiału skalnego znajdującego się pomiędzy płytami.

Prędkość ruchu płyt tektonicznych maksymalnie sięga kilku centymetrów w skali roku. Zdarzają się szybsze, np. Półwysep Indyjski. Oderwany od Afryki w paleozoiku, wędrował wraz z płytą tektoniczną w stronę Azji z prędkością około 20 cm na rok, zderzając się następnie z płytą euroazjatycką sfałdował m.in. najwyższe góry świata – Himalaje.

Budowa wnętrza Ziemi

Źródło:
<http://www.wiking.edu.pl/article.php?id=20>

